

Współ w zespół

Banki spółdzielcze mają stabilną pozycję na rynku finansowym, ale żeby się rozwijać i skutecznie konkurować z instytucjami komercyjnymi, muszą się konsolidować, co pozwoli im wzmocnić swoją pozycję finansową i inwestować w nowe technologie.

Bohdan SZAFRAŃSKI

Utworzenie IPS miało poprawić bezpieczeństwo i pozycję konkurencyjną banków spółdzielczych, które do niego przystąpią. W miejsce rozdrobionego systemu miała powstać grupa bankowa o aktywach plasujących ją na wysokim szóstym miejscu wśród największych podmiotów bankowych w Polsce.

Warto przypomnieć, że w 2018 r. zrzeczenia banków spółdzielczych w obecnej postaci przestaną istnieć zgodnie z art. 22b ust 12 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Zgodnie z nim w zrzeczeniu, w którym została utworzony system ochrony, do którego przystąpił bank zrzeszający, dotychczasowa umowa zrzeczenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy

systemu ochrony. Dlatego banki spółdzielcze, które nie przystąpiły do systemu ochrony, mają czas na podjęcie decyzji do 23 listopada 2018 r. w przypadku banków zrzeczenia SGB oraz do 31 grudnia tego roku w wypadku banków zrzeczenia BPS.

W listopadzie 2017 r., na wniosek 56 banków spółdzielczych, Komisja Nadzoru Finansowego zezwoliła na utworzenie banku je zrzeszającego noszącego nazwę Polski Bank Apeksowy S.A. Jak wtedy podano, działalność nowego banku zrzeszającego ma być ograniczona do świadczenia usług na rzecz zrzeszonych instytucji m.in. w formie obsługi finansowej zrzeczenia, zapewnienia warunków do utrzymywania płynności w nim przez wszystkich jego uczestników samodzielnie, realizacji rozliczeń, zagospodarowania nadwyżek

środków pieniężnych banków spółdzielczych oraz obsługi prawnej.

Trzeba podkreślić, że ta forma zrzeszenia (zrzeszenie zintegrowane), choć przewidziana przez ustawę i stawiająca przed uczestniczącymi bankami mniejsze wymogi niż system ochrony IPS nie była przez KNF rekomendowana. System ten wyróżnia skupienie się tylko na podstawowej współpracy pomiędzy bankami. W wielu wystąpieniach publicznych przedstawiciele KNF podkreślali konieczność konsolidacji sektora spółdzielczego i nakładów na nowe technologie. Mówił też o tym dr hab. **Marek Chrzanowski**, przewodniczący KNF w trakcie Forum Bankowego w marcu br.

IPS – czy są potrzebne nowelizacje?

Można powiedzieć, że grupa 56 banków, która zdecydowała się tworzyć zrzeszenie zintegrowane, z góry nie zgodziła się na rozwiązania proponowane przez system IPS. Oba funkcjonujące w Polsce zrzeczenia banków spółdzielczych, czyli BPS i SGB poszły w kierunku budowy systemu IPS. Według **Krystyny Majerczyk-Żabówki**, prezes zarządu Krajowego Związku Banków Spółdzielczych, spółdzielcze systemy ochrony instytucjonalnej (IPS) funkcjonują stosunkowo krótko, zatem dyskusja o kierunkach ewentualnych zmian ich dotyczących wydaje się na razie przedwczesna.

– *Warto przy tym podkreślić niezwykle istotną rolę, jaką IPS-y pełnią w kwestii zwiększania bezpieczeństwa funkcjonowania całego sektora bankowości spółdzielczej. Utworzenie systemów ochrony in-*

Fot. alphaspirit/stock.adobe.com

stytucjonalnej to powrót do idei spółdzielczości w wymiarze grupy banków – podkreśla Krystyna Majerczyk-Żabówka. Tworzenie mechanizmów monitorowania ewentualnych zagrożeń, podejmowanie działań prewencyjnych oraz solidarne wspieranie się banków w sytuacjach kryzysowych jest niewątpliwie krokiem w dobrym kierunku.

W raporcie o stabilności systemu finansowego z grudnia 2017 r. podano, że „dotychczasowe doświadczenia z funkcjonowania systemów ochrony instytucjonalnej w bankowości spółdzielczej są pozytywne i wskazują na skuteczność utworzonych tam mechanizmów stabilnościowych. Dlatego niezbędny jest maksymalnie szeroki udział banków spółdzielczych oraz właściwe wykorzystanie mechanizmów kontrolnych, sprawozdawczych oraz zarządzania ryzykiem”.

Zdaniem prezesa zarządu Krajowego Związku Banków Spółdzielczych funkcjonowanie IPS-ów może wpłynąć na zwiększenie efektywności należących do nich banków spółdzielczych i przyczynić się do stabilnego rozwoju całego sektora. Przynależność do nich ma również, jak wynika z danych zawartych w cyklicznie publikowanych przez KNF raportach, istotny wpływ na jakość portfela kredytowego – banki należące do systemów ochrony instytucjonalnej mają wyższe „wyrzutowanie” należności zagrożonych od sektora niefinansowego i prowadzą bardziej rozbudowaną politykę kredytową.

– KZBS wspiera działalność spółdzielczych systemów ochrony instytucjonalnej, zabiegając, jako izba reprezentująca środowisko bankowości spółdzielczej wobec organów władzy i administracji państwowej, o korzystne rozwiązania prawno-po-

datkowe i nadzorcze dla uczestników systemu, którzy w ramach umownych rozwiązań tworzą dodatkowe, wewnętrzne systemy zwiększające bezpieczeństwo, ponosząc na ten cel określone wydatki, niewątpliwie zwiększające stabilność finansową sektora – podkreśla prezes Krystyna Majerczyk-Żabówka.

Pozytywnie o dotychczasowym funkcjonowaniu IPS wypowiada się też **Bartosz Kublik**, prezes zarządu Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej i równocześnie przewodniczący Rady Nadzorczej Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. – Za nami już dwa i pół roku działania systemów ochrony w zrzeszeniach BPS i SGB. Ten okres należy oceniać tylko pozytywnie, nie zapominając o tak zwanych chorobach wieku dziecięcego. Jestem przekonany, że organizacja za jakiś czas z nich wyrośnie. Zrobi to poprzez uczenie się, ►

REKLAMA

Pomyśl, że nasze
UBEZPIECZENIA to oferta
dla Twojego BANKU.

e-mail: bancassurance@uniqa.pl

www.uniqa.pl

Pomyśl

Fot. ESBANK

Jacek Zacharewicz
prezes zarządu ESBANKU
Banku Spółdzielczego:

– Spółdzielczy System Ochrony SGB to stosunkowo nowa instytucja i potrzeba jeszcze czasu na zweryfikowanie sposobu jej działania. Kluczowe powinny być teraz dla nas, uczestników systemu, nie zmiany, a wzmacnianie wzajemnego zaufania i zaangażowanie banków spółdzielczych w sprawne funkcjonowanie IPS. Nasz bank przystąpił do tej nowej spółdzielni w 2016 r. Poza praktycznym wymiarem funkcjonowania w ramach SSO SGB i długofalowych korzyści, jakie to daje, ważna dla nas jest misja IPS. Wynika ona z naszych spółdzielczych wartości, takich jak współpraca i działanie dla wspólnego dobra – w tym przypadku dla wzajemnej ochrony uczestników. To te spółdzielcze wartości powinny być dla nas, banków spółdzielczych, podstawowym spoiwem i motorem napędowym. Współdziałanie, wspieranie lokalnej społeczności, działania CSR (społeczna odpowiedzialność biznesu), edukacja, budowanie relacji w lokalnych środowiskach – na tym powinniśmy się koncentrować, budując polski, spółdzielczy biznes, a nie na zestawianiu nas pod kątem efektywności z bankami komercyjnymi, działającymi w zupełnie innych warunkach.

nabieranie doświadczeń, wymianę poglądów – zaznacza.

Problemy to np. różnie postrzegana kalibracja audytów wykonywanych u uczestników polskich IPS. Niektórzy z nich twierdzą, że nie jest ona jeszcze w pełni optymalna i niekiedy zbyt wiele uwagi poświęca zagadnieniom, które mają drugorzędne znaczenie dla ryzyka uczestników i całego systemu. Dlatego potrzeba czasu, by właściwie skalibrować system, a szpicę kontroli nakierować na sprawy najistotniejsze. Z punktu widzenia systemów ważne znaczenie ma również to, by przeprowadzić audyt całej populacji banków spółdzielczych należących do IPS-ów. Chodzi o zbudowanie pełnej mapy ryzyka dla sektora.

– *Przy wskazanych ograniczeniach – IPS-y robią swoje. Audytują, wskazują słabości oraz pomagają je przezwyciężyć. Czynią sektor bardziej odpornym, lepiej zorganizowanym, przejrzystym dla rynku, ale też budują zaufanie pomiędzy jego uczest-*

nikami. Zaufanie jest zaś fundamentem wszystkich grup spółdzielczych na świecie. Bez niego nie może działać najistotniejsza dla nas zasada pomocniczości. W ostatnich latach mieliśmy zaś do czynienia z pewnym deficytem zaufania wśród spółdzielców. Podstawowym zadaniem IPS jest prewencja. Wyłapywanie sygnałów o zagrożeniach i likwidacja tych zagrożeń na wczesnym etapie. Nie bez znaczenia są jednak mechanizmy wsparcia płynności i wypłacalności czyniące sektor mniej podatnym na szoki – podkreśla Bartosz Kublik.

Indywidualnie, ale we wspólnocie

W wielu krajach bankowość spółdzielcza przechodzi proces restrukturyzacji, pogłębienia konsolidacji i integracji. Również tylko po to, by budować wspólne: systemy IT, płatności, marketing, zarządzanie płynnością czy choćby szkolenia pracowników. Z drugiej strony, jednym z wyróżników bankowości spółdzielczej jest autonomia poszczególnych banków zintegrowanych z lokalną społecznością. KNF zapewne z zadowoleniem przyjąłby pełną centralizację w ramach jednego systemu IPS. Z punktu widzenia stabilności systemu finansowego banków spółdzielczych i wdrażania nowych technologii to optymalne rozwiązanie. Część banków sądzi, że niezależność też jest wartością i wybrała opcję budowy kolejnego zrzeszenia. Prezes Bartosz Kublik zwraca uwagę, że choć historii nie powinno rozpatrywać się w trybie warunkowym, to gdyby wystartować z systemami ochrony kilka lat wcześniej, obecnie byłibyśmy bardziej zaawansowani jeśli chodzi o procesy integracyjne, także pod kątem biznesowym.

– *Wyzwania, które stoją przed sektorem, są gigantyczne. Rewolucja techniczna, zmiany w strukturze społeczeństwa, kurczące się marże, szok regulacyjny, ciągłe implementacje nowych przepisów, które nie kończą się na procedurach, ale pociągają za sobą wielkie koszty*

wydane na informatykę – zauważa Bartosz Kublik.

W Niemczech zrzeszenia Raiffeisenbanken i Volksbanken, pracują na bilansie znacznie przekraczającym bilion euro (większym niż bilans całego polskiego sektora bankowego). Już wiele lat temu banki spółdzielcze doszły do wniosku, że muszą zbudować wspólny system informatyczny i jedno centrum przetwarzania danych, ponieważ nie stać ich na setki wyspowych rozwiązań. Dzisiaj ich spółka informatyczna obsługuje 935 Raiffeisenbanken i Volksbanken w jednym miejscu. Dzięki temu pojedyncze banki nie muszą „wykosztowywać się” przy dostosowaniach takich, jak nasze RODO, split payment czy STIR. Dzięki temu klienci niemieckich banków spółdzielczych mogą dzwonić do wspólnego call center w sprawach swoich kanałów mobilnych i wielu wspólnych produktów. W niczym nie zaszkodziło to tożsamości pojedynczych banków, które obok produktów wspólnych mogą oferować sparаметryzowane przez siebie produkty indywidualne (skrojone pod specyfikę ich klientów i mikro rynków).

Kilka lat temu doszło do połączenia dwóch niemieckich banków zrzeszających. Działa tam jeden wspólny IPS. Wszystko to dokładnie z tych samych przyczyn, dla których i my w Polsce dyskutujemy o konieczności zmian modelu – środowisko niskich stóp, cyfrowa rewolucja czy szok regulacyjny. Prezes Bartosz Kublik jest przekonany, że również w Polsce powinniśmy zmierzać szybkim krokiem w tym samym kierunku. – *Pamiętając przy tym, że pracujemy na bilansie wynoszącym (tylko i aż) 40 mld euro i to, co dla Niemców jest bolesne, dla nas może być bardzo ciężką chorobą. IPS i budowane przezeń zaufanie w sektorze i do sektora jest bardzo doniosłym, jednakże jedynie pierwszym krokiem we właściwym kierunku – podkreśla przewodniczący Rady Nadzorczej Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Trudno nie zgodzić się z taką opinią. ■*